

# Zatweeschu Nwises.

Nr. 51.

Zettortdeenâ 17. Dezember.

1853.

Druckeis pee J. G. Hoffmann un A. Johannjohn.

## No mellâs juhra's.

Kad par Turku farru sinna's rakstohjt jums jastahsta arri par fauschanahm, kas us juhra notiffkuschas, un tē dasch swesch wahrds gaddisees, tad pa-preeksch tā jums teilschu. Do farru-kuggu irr wissadu, leelu un masu un ikkatram saws wahrds. Tohs wissleelafus, kurveem kahdi 60 libds 100, ir 120 leeli-gabbali un kahda regimente saldatu un matrosu wirsū, sauz par Vint's-kuggem. Tahdus, ar kurveem webd 30 — 60 leelus-gabbalus ar kahdu bataljoni saldatu, sauz par Regartehm. Masafus ar 15 libds 25 leel-gabb. sauz par Briggehym. Wehl masafus ar 15, 10, 5 etc. teel-gabb. sauz par Korwettehym, Kutterehym un leelu-gabbalu-laiwahym. Zitti no scheem leeleem un maseem brauz ar seh geli ween, zitti ar maschinem, rittineem jeb ffeuhwahym kas ar kassia uhdeens wannem tohy dsihri (skattees muhsu Nwises Nr. 49.) Schohs sauz par farru-damp-kuggem. Do leelo Generalu, kas pawehl un walda dauds tahdus leelus un masus kuggus kohpā, nosauz par Admiralu, un to leelo kuggi, kur wunsch pats wirsū, par Admirala-kuggi. Wize Admirals irr winna weefneeks, jeb tahds kuggu Generals, kas stahw appalsch scho Admirala; tam irr saws leels Wize-Admirala-kuggis. Us teem zitteem kuggem irr tee pawehletaji, tee kuggu-Kapteini, muhsu saldatu Balkawneekem libdsigi. Wehl masafus kuggus walda Kapteini-Beirenantī. Ikkatram kuggim irr pee masahm saws karkogs, no ka tuhbal warer passht, pee kahdas walts un taitas tas peeberr. Dauds farru-kuggus kas eet un saberr kohpā, sauz par Flotti. Muhsu Keiseram irr 2 tahdas leelas Flottes. Ta pirma un leelaka stahw Kronstattes un Nehwales ohstā sargadama Pehterburgu un muhsu juhru. Ta ohtra irr us deenas middus un Turku-semmes pussi mellâ juhra, Sewastopoles farru ohstā. Bes tam wehl irr zitti farru kuggi baltā juhra, us seemeta-pussi — zitti Kaspera-juhra Asija, zitti wimpus Sibirijas us Kineseru pussi, leelâ juhra. — Par warru dahrga leeta irr farru-kuggis. Apdohma zil tas maksa un zil ūgi japuhlejahs, kamehr usstaisa tahdu leelu laiwu (kuggi), kur eekschā warer stahweht

2 jeb 3 behnind's ween pahr ohtru kahdi 100 leeli-gabbali, kur wairak tā tubkstoschi saldati deen nak-warer dsihwoht un darbotees pa wirsu un saws islabas, un kur tohy glabbata wissa prowjante tif dauds zilve-teem us itgu laiku un kur wehl klacht wissi farru eerohtschi, lohdas un tif dauds schaujama-pulwera tohy turreta! Apdohma arri zil breefmiga tahda fauschanahs us juhra warer huht kad tahds eenaidneeku kuggu pulks juhra fastappees, nu tif sahft no wissahm mallahm us tahdu nabbagu kohka laiwu schaut ar 100 un 100 leeleem-gabbaleem un piinteem! Ugguns weenumehr mehtajahs un sibbina, tā breefmiga pehrfona laiskā. Zil ahtri tahds kuggis tohy fashauts, grimst jeb arri sahft degt. Ak tu Deewin! Gan wissapfahrt uhdens deefgan, tomehr tikkai retti isdohdahs to ugguni apstahpt, kad kuggis eebedfees; degg ahtri tā stats un paktules! — Kur nu behgfi! — Eenaidneeki un uhdens wilni wissapfahrt! Dil degg pa eekschu, kamehr ugguns naher pee pulwera-kambara! Ak rawu baitu! — rawu breefma! Nu pulwers sprachst ka femme un debbes trih; — un par azzumirklī tē wiss kuggis skreen gaisa ar wissu kas tur wirsū un eekschā. — Nonahft no gaisa atpakkat juhra tif ween druppi, deggoshchi kohki, sadraggati, sadegguschī nabbagi zilweti, kam juhra's dibbini jagrimst! — Tā tas irr ar farru-kuggem un fauschanahs juhra. Tahsch; ta jaw arri leela leeta, kad laimejahs tikkai weenu jeb pahrs eenaidneeku kuggus uswinneht jeb nopohstiht un tā fashaut; ka teem jagrimst dibbini Tahsch irr leels gohds jadohd kuggineekem kad eenaidneelus uswinneuschī.

1) Bet nu dsirdeet, ka muhsu Kreewi mellâ juhra pret Turkeem gohdam irr turrejusches un rahbi-juschī leelu drohschibu un gudribu. 6tâ Nowember nakti 3 Turku farru-dampkuggi uskrittuschī weenam Kreewu farru-kuggim ar wahrdu Flora; starp teem 3 essht bihis weens Turka Wize-Admirala-kuggis. Turki gribschuschī to kuggi preekschā, kur tam raw leeli-gabbali, fashaut; bet Kreewi pagreesuschī to kuggi sahnos, kur tee leeli-gabbali stahw garrā rinde stohbra gallu isbahuschī pa fugga lohgeem; un tad tā schahuschī, tā Turkeem bij jabeht. Par masu

brijhdi Turki atkal klah, bet Kreeru fuggis darra tapat un ta gahjis lihds deenas gaisminai. Ceraudsijschi juhra zittu fuggi, 2 no teem Turku dampfugeem dohdahs tam pakkat. Nu muhsu Flora to atlikfusch 1 Turku fuggi ta sahuse mohziht ar leeleeem-gabbaleem, ka teem diweem atkal bij janahk atpaktal paliga. Tad nu atkal ar wisseem trim bij jakaujahs; bet pulksten 9 scheem bij jabehg. Turku Wize-admirala fuggis ta effoht fashauts, ka tee 2 dampfuggi scho pakkala peesehjuschi un tab aismuffuschi. Schehligs Keisers muhsu kuaga Veitenantu pazehlis par Kapteinu, wissus wirsneekus tohti teizis, 6 gohda frustus teem isballijis un katram saldatam 1 sudr. rub. dahwinajis.

2) Par to Egipteru dampfuggis, ko muhsu dampfuggis „Wladimir,“ irr panehmis, (skattees Awif. Nr. 49) raksta wehl ta. Kad tas Wize-Admirals Kornilows redseja, kat as Egipteru fuggis masaks bijs, tad wirtsch ne gribbejis to fashaut, bet ta darrijis, lai tas padohdahs ar labbu. Bet ne ka. Ce-naidneeki sahufuschi schaut, un turrejuschees prettim 3 stundas gan schaudami gan behgdami, kamehr Kornilows apnijis, ar wisseem leeleeem-gabbaleem sahjis doht, un nu to ta saplohijis ka gribbejis no-grint; nu bij japadohdahs. Kreewi sanehmusch 134 eenaidneekus un noschahwusch 1 kapteinu, 2 wirsneekus un 19 matrosfus. 18 saldatas fashahwusch. 4 stundas fuggis bij jalahpa pirms to warrejuschi west lihds. Muhsu Keisers pawehlejis, ka scho fuggi ne buhs wairs sankt Wladimir, bet „Kornilow;“ wisseem fugga wirsneekem dewis gohda-frustus, tapat arri 8 saldateem; ikkatram underoppiram lizis doht 10 sudr. rubl. un ikkatram saldatam 1 sudr. rubl. Ta noschauta Kreeru wirsneeka Selesnowa wahrdu, kas gohdam bij turrejees, lizis Pechterburga marmora afmina eekalt un nolikt leela Junkeru skohla.

3) Wehl sinna nahfufe, ka 18ta November d. Wize-Admirals Nachimows ar 6 leeleeem Vinies-fugeem brauzis no Sewastopolu pahr mellu juhru us Sinope pilsehtu, Asija pee Turku juhrmallas un tur atraddis ohstas preeksch 7 Turku Fregattes un wehl 7 masakus kerra fuggus. Turkeem 5 weetas juhrmallas labba teesa leelu-gabbalu bijuse fugeem par apfargashanu. Bet pulksten 10 no rihta Kreewi drohusch 1 gahjuschi wirsu, jebchu Turki ar wisseem fuggu un semmes-leeleeem-gabbaleem sahufuschi schaut. Kreewi prettim, un ne zif ilgi, tad 1 Turku fuggis eedebsinahts ar breefmigu sprachshanu gaisa strehjis — par kahdu brijhdi tapat arri ohtrs ar wisseem zilwekeem gaisa! Pehz kahdas stundas laika Turki jaw mas schahwusch — jo 2 Fregattes un pats Turku Admirala-fuggis ar 74 leeleeem-gabbaleem pillas leef-

mas atkal deggusch, un 2 masaki fuggi jaw bij no-grimmusch juhra, ta ka tik masu galli wehl bijusch pa uhdens wirsu. Kad arri Sinopes pilsehts 2 weetas sahjis degt, tad muhsu Admirals wairs naw sahwis schaut pulksten 3 pehz pussdeenas. Pahrs stundu papreeksch Generals Kornilows mums wehl bij nahjis paliga ar 2 Fregattehm un 3 dampfugeem, bet atraddis mas darba. Turku fuggi wissi bij beigti un tikkai Turku dampfuggis ar 50 leeleeem-gabbaleem bij ismuzzis. Schim dewahs weens no muhsu dampfugeem pakkat, kahdu stundas laiku ar to schahwees, bet ne warrejis to panahkt, jo Turku fuggis dauds leelaks bijs. Schis irr tas weenigais no wisseem teem Turku fugeem, kas isglahbees. Watkara wehl degge 3 E. fuggi; beidsoht ugguns nahze pee pulwera kambareem un nu tee ar breefmigu sprachshanu pahrsprahgusch augsti gaisa skreedami. Deggusch fuggu-gabbali eekritte Sinopes pilsehtu un nodedsinaja wissus nammus kur Turki mahjo; ta ohtra pilsehta pusse kur kristigi zilweki mahjo, palikke wessela. Dhtra rihta tikkai 3 E. fuggi bij atlikfusches, kas ta bij fashauti, ka Kreewi ne warrejuschi nei tohs islahpiht, nebs arri west lihds. Weena fuggi atradde fashautu to Turku Admiralu Dsman Pascha, 2 fuggu-Kapteinus un 80 saldatas. Schohs sanehme, nowedde zeetuma bet tohs 3 fuggus sadedsinaja. Tad dewahs Kreewi atpaktal us Sewastopolu. 3 no muhsu leeleeem fugeem arri irr labbi fashauti, bet jaw islahpiti. Noschauti irr 33 un eewainoti 230 no muhsu saldateem. Par kahdu tohti teizamu kauschanohs un Turku uswarreshanu muhsu Keisers preezadamees, to Nachimowu irr uszehlis par Admiralu un tam sw. Turra gohda frustu dewis; wehl 3 wirsneeki gohda frustus dabbujusch. Ikkatrs fuggu-kapteine un wirsneeks par weenu kahrtu augstas irr uszells tapis un Wladimira frustu dabbujis; 10 krusti ikkatrai saldatu rohte dohti, un itt wissi, kas ween schinni kauschanu bijusch, dabbujusch wissa gabda tohni par pateizibas maksu. — Par 2 leelahm kauschanahm Asija stahstisim zitta Awischu Nummerä. S—j.

### Kahds waheds pahr Awisehm.

Gads eet us beigahm, un Awischu drukkerei lassitajus mihligi usaizina, lai jel pee laika usdohdahs, kas arri nahfoscha gadda tahs gribb turreht un lassiht. Sinnams, to waijadseja pee laika sinnaht, jo deesgan jan redsejam kibbeles schinni gadda, kad daschi, kas tahs wehlakt apstellejuschi, pirmus Nummurus ne dabuja un tadehl pawelti errojahs us teem, kas

pee tam ne bij wainigi. — Bet ko tad nu dsird laudis spreescham pahr Awisehm? Dsirdu weenu ohtru sakkam: „Ne, par manni lai winnas nahkoshâ gaddâ paleef kur bijuschas, es sawu rubuli par tahm nedohschu! Ko tad tur labbu atrohni eekschâ? Neeki un blehnas, wezzas pafakkas ween. Woi tad mums to dohd sinnah, kas Wahzu Awisès lassams? Ne kâ! Latweeti arween turra par dumju un tam ne kahdu gudribu ne nowehl. Tapehz, ka mums ne dohd labbas Awises, ko par Awisehm warr sault, tad tahdas lai paleef kur bijuschas.“

Tahdus wahrdu no dascha dsirdoht, mannim sirds dikti nosahpeja un tadehl apnehmohs sawas dohmas pahr scho leetu tē isteift.

Kas to salka, ka Wahzu Awisès tahs riktigas un wisseem derrigas sinnas essoht eekschâ, tas, kâ rahdahs, gan wehl tahs Wahzu Awises kreeti ne pasihst.

Wahzu Awises irr daschadas: 1) irr tahdas, kas nefs jaunas sinnas pahr to kas nu pat pasaulē weenâ woi ohtrâ mallâ noteef, kahds tē laiks, zil tur dahrga maife, kahdi jauni likfumi schinui woi tanni semmē eezelti, kahds augsts reijneeks tanni pilsehtâ eebrauzis, kahds leelmannis gohda-sihmi dabbujis, kur atkal kahds stribdis zehlees, jeb kur kauschanahs bijuse frohgâ, woi us eelas un tã j. pr. Schahs irr tahs Awises, ko muhsu lautini, labbi nesinnadami, kas tur eekschâ, tik augsti zeeni un tik lohti kahro. Bet kam tahdas sinnas muhsu mihleem semmes kohpejeem un darba strahdneekeem geld? Kas no schahdahm sinnahm derrigs mums sinnah to arri sawas Awisès atrohdam. Un schahs Wahzu Awises, kaut gan dahrgu nandu maksfa, tomehr neweens wairak ne lassa, ka tik weenu reis ween un tad arri ne mas wairs ne glabba. So ko tad tahs arri geld ilgaf glabbah? Pehz pahri neddelahm dauds no schahdahm sinnahm israhdahs, ka melli ween irr, un kas wehl irr taisniba, tas arri us preekschu wairs ne kam ne derr. Tapehz tahdas lappas gluschi retti kahds paglabba.

Tad 2) Wahzu Awises zittas irr tahdas, kur stahsti un mahzibas eekschâ, katram par labbu pamahzischanu un pee-augschanu gudribâ un par augligu laika-kawekli. 3) Tahdas, kur wissadas jaunas isdohmaschanas un kunstes eekschâ, gan preeksch semmes kohpejeem padohmi, gan arri preeksch anmatneekeem un kunstneekeem un dauds leetas, lai tahs jo labbi warretu saprast, ar bildehm israhditas. — Schahs abejas Awises Wahzeeschi lohti zeeni un eesetas paglabba us behrnu behrneem par paleekamu mantu, un tahs arri leelu dahrgu nandu maksfa. Tad 4) wehl irr tahdas Awises, kas stahsta, kâ ar kristigas tizzibas studdinaschanu eet paganu semmēs un kâ tur tas ewangelinūs jo deenns jo tahlak isplehschahs. — Schahdas Awises pee wissahm leelahm tautahm irr daschadas un pa leekeem pulkeem teef driffetas. — Mums Latweescheem tik weena patte Awischu lappa un ta patte no wissahm tahm dahrgahm Wahzu un zittu tantu Awisehm sanemur sawâ flehpi ko ween spehj un kas ween mums deer to labbako un tad par weenu paschu sudraba rubli mums teef peesuhitita klah. Un tomehr to paschu weenu rubli schello! — ko tad jel tahdi darritu, kas tahs Wahzu Awischu lihdsigas lappas kahro, kad teem tik dauds buhtu ja-maksfa par Latw. Awisehm, kâ par Wahzu Awisehm kas maksfa 5—7, 10 ir 20 sudr. rubl. Woi tad drihsak ne sazzitu: lai winnas paleef kur bijuschas!? Un zil tad wehl irr to lassitaju muhsu starpâ? Scho gadd' gan wehl 2000, kamehr ta leeta jauna, bet nahkoshâ gaddâ kas sinn, woi buhs tik dauds? Tee ihsteni lassitaji, kas Awischu labbumu atsihst, tee paliks arweenu, bet tee smahdetaji, tee irr tee ne pastahwigee wehja-sprigguli, kam wissa pasaulē, ne pats mihlais Deews ne warr pa prah-tam isdarriht. Tee irr tahdi, kas sawu wehderu un maku par Deewu turr', un winnu dehl warr wissu pasaulē gahstees kohpâ! Pahr to wianeem ruhpes nekahdas, winni ween tee gudree un gramatas tik nandu ween willoht no kullēs ahtrâ.

Brähli mihslee! Kapeh; jel smahdejeet wissu, ko paschi ne warrat sapras! Kad Deews jums peesuhtha stummibu, tad taf ne effat wiss tit mul-ki daktera padohmu smahdeht, us sawu sapraschannu ween palaisdamees. Nu redseet, zaur to ween nahf, ka juhs schahs Awises smahdejeet, ka jums ta ihstena sapraschana pee tam truhst. Ta sinna un tas stahst, kas jums ne patihf, zittam atkal patihf un tam dands irr par labbu. Un kad nu katris pahre to ween gahdasim, kas mums pascheem ween par labbu, ka tad pasaulu un zilweku oedriba pasaulu warrehs pastahweht? Paschi swehti raksti fakka: „Neevenam buhs raudsibt, us to (ween), kas pascham peedere, bet ikweens lai ranga arri-dfan us to, kas zitteem peedere.“ (Wiblipp 2, 4.) — Tu gribbi art sawu drawu, bet kad nu kalejs tew ne fals lemmeschus, ar ko tad arfi? Puhf, ta eef ar wissahm leetahm. Tadeht ne atmetteet wis muhsu mihsas Awises, zaur ko tahm buhtu bohja ja-eet, un muhsu behrni, tam laikam buhs skaidraka ta sapraschana us mums randatu, ka schai labbai leetai zaur sawu schopyumu un nesapraschannu likkuschu bohja eef. — Sakraheet wissas lappinas gohdigi kohpa, un gadda galla leezeet eeseet un paglabbajeet saweem pehznahameem, kas jums par to pateits, tad jau kappä duffeseet un juhsu peemimmu swehtih. M. Veitan.

### Spohfu stikkis.

(Stattees Nr. 50.)

Schihdam, zil tahs dwehseles wehl bija, tahs wissas pee weena pascha sohbagalla ween wehl karrajahs un tadeht tam arri til mehlsch ween preesch azzim wehl bija, un pats ne rih-tu wakkaru ne manaja, ka bija uppe eefschä tiz-zis, ka ne; jo tad til ween winsch atjehdsahs, tad sahka manniht, ka ziffas mirkst un dubai ta pilla mutte, ka til ko wehl dwaichai bija ruhmes garram sprausiees. Us reis wihs tur teescham stahwu peelehze, un ar tahdeem joh-neem no uppes ahra, it ka winnam wissi matti degtu, nu ar wissu to uhdeni, kas wehl struhg-

lahm ween no biffehm un kabbatahm isgahsahs us Spulgeem prohjam, ta ka wiss tas zeffsch tur isstattijahs, it ka tur kahds ar uhdena spriz-zi buhtu branzi. Til ka eekhuis istaba eef-schä, wihs tudahf garschlauku us krahshenka wirsu un gull tur ka mehms. Laudim no tah-da siffka fajuhl wissa dshwe: Kristapam, kas patlabban bija eefahzis stallus plehti, paleef dunzis darrekli(?) un tulkis(?), ko us tahdeem siffkeem aismirsis sish, apdseest sohbu starpä, un Greetei ar Vihses pee rattineem wehrpdamehm atkal notruhst dshja lihds ar paschu Anahbi(?) noht. Annei selkes lahpoht noluhst addata tihri pee paschas azz, un Behteris grippedams pahre teem zitteem jo drohschahs isliktees un pats ar azzim redseht, kas tur par ehrmeem, lihdsams gar lahkturi garram, usmimm netihschu tam us pehdu, ka tas til dikti saleezahs, ka stals ne sohbeem iskriht, ugguns apdseest un wisseem, fur ween irr japaleef tumfiba. Brenzis pats, kas par kahdeem brishscheem ahtrak mahjäs pahrebrauzis un pakuls buhdams gultä allaidees, tahdu fajuschannu istaba dshredams, atmoh-stahs, islez no gultas, panemim no meitas Vihses, kas patlabban bija kambari eefshuse ugguni dedshnaht, to stallu ar wissu ugguni, iskahp ar wissu sawu kustumu istaba un waiza: „Kas jums te par ehrmeem?“ Un Izziku pee krahsmuhra garstippu(?) eeraudshis, sashcheeb kuh-pas us smeeschanohs, un ta jau eefsehrees sahf ar to ta johkotees? Dwehsele mas mas til wehl pulst eefschä. Woi no teefas pats Nelabbais us Wiffseem tewi gribbejis raut? — Nag-gös tu bijis gau, to warr redseht. — Uhja grehli! kahda muggura! — tihros dubtös ween un ta notaisita stihpa us stihpas, ka bail! Bifmizze arri wais nekahda, matti wissi pilli ar dubteem, — un rau! weena auffsilla un ohtra pagallam pusam! — Kur nelaimi tu scho wakkar tahdös naggös effi eetizzis? — Woi bes smeekla ar paschu wezzo upmall effi zihstijees?

(Turplifam beigimm.)

Druck und Verlagsanstalt.

No Juhrmallas-gubereements auglas waldischannas puffed: Oberlehrer G. Biarie, Zensor.

No. 360.

## Friedrich Nikolaus von Pauffler.

21. sivehtdeenâ p. Waff. sw. atsw. t. i. 8. November d. Luttera tizzgeem Pechterburgâ bij sawadi sivehtki Pechtera basnižâ. Palikke 50 gadus, ka wiffu zeenigais Luttera Biskaps Pauffler, kas augstakai basnižas-teesai par preekschfehdetaju no basnižas pusses, Vize-Præsidents, sawu sivehtu mahžitaju ammatu bij waldijis. — Nihta agrumâ jaw peestrahjâs labš weefu pulks wihram labbu laimi wehledami: nahze pats Keisera Prinziš Oldenburg, kam wezzais lihds schim par mahžitaju un dwehseles gannu bijis: tas winnus apdahwinaja ar leelu itt dahrgu Bihbeli, kurrâi farkans jantes wahks ar spohschu feltu islihts un ar jelta klambareem. Peebrauze Keisera pils gohda rattôs ar 6 stalteem sirgeem General-Konistoriuma (augstakas basnižas-teesas) pirmâis preekschfehdetajš General-atjutantš barohnš von Meindorf, kam no schehliga Keisera wehlechts, zeenjamu Luttera Biskapu puschkoht ar to gohda sirmi, ko sawz Stanislaus swaigsmi, un nu dewahs abbi Deewa nammâ. Pee basnižas wahrteem muhsu tizzibas mahžitaji un augstas basnižas-teesas kungi winnus sweizinajuschi, pawaddija lihds altara kohram, kur wezzais starp jitteem ammata beedreem noschdejâš. Kad chyrgeles lehniam mittejâš ar sawahm balsim, tad no dseedataju kohra skanneja ta dseesma us 4 balsim: kâ skaisas irr us teem kalneem tahš kahjas ta wehstnescha u. t. j. pr. Un teescham meldinsch ar skalkahm rikklehm pazillinaja pahri pahr semmi katre firdi, wifswairak tam, kas sawu gareu gahjumu pahrdohmadams, wiffur sawa Kunga un Weistera pehdas atsinnis, zittadi ne warreja ka ar wezzu Jehkabu isfaukt: Kungs, es effmu maj prett wifscham apschehloschanahm un prett wiffas peetizzibas, ko Tu Sawam kalpam darrijis effi. Zahdâs dohmâš Nichteera mahžitajš eefahjis usrunnaht Deewa kalpu no altara, tai sivehtâ tweetâ, kur zeen.

Biskaps daschu gaddu bij mahzijis Jesus wahrda, kâ stiprinaht nogurruschas rohtas un stingrus darriht tohs gurdenus zekus un dauds irr weddis us taisnibu. Kad draudse bij nodseedajuse Luttera tizzigu farra dseesmu: Deets muhsu Kungs irr stipra pils, tad Pet. General Superdente fazzija spreddiki kanjelê par kahdeem swarrigeem wahrdeem, ar ko Apustuls Pawils pamahza sawus mahjektus. Pehz draudses lihgschanahm attal dseedaja kahdus perschus un nu pats Wezzais sahze runnaht no teem firdsifskumeem un stipru leezibu dewe preeksch Deewa un zilwekteem. Sinnams nammaturetajam, kam daudf ustizzchts, tam arriksan daudf tohp atpesschts. Ta Deewa wihrs, kas sawam Kungam ar wiffu pasemmoschanu un daudf affarahim un kahrdischanahm, kas mums noteek, bij kalpojis, fewi paschu isteefaja: bet jo wairak winnam bij teikt un pateikt tam, kas winnu bij neffis ar pajeeschanu, winnu waddijis ar laipnibu un winnam us gruhtu zellu lihds dewis ta Garra sohbinu un tahs preeksch-turramas brunas — kas irr tas weffeligs Deewa wahrds, kas spehzigu darra, tiklabb pamahziht, ka arriksan tohs, kas pretti runna pahrmahziht. Tit. 1. It kâ schohs wahrds, kas wiffseem speedahs dsklâ firdi, grihbedami apstiprinaht, ta mahžitaji sawam wezzam mihlam Tehwam dahwinaja par peeminneschanu lohti dahrgu Bihbeli. Weidsokht ar Nârona, sivehtischanas wahrdeem draudsi allaide.

Nu basnižas leelâ skohlas sahlê sabsedrojâš mahžitaji, leekungi un draugi ar mihlu wezzu us gohda maltiti. Jo no daschas semmes mallas tee weefi bij atnahtuschi us gohda-deemu, tapat atri, lassitaji mihli, no muhsu pusses wis ne truchte, kas muhsu firdswehleschanas turp noneffuschi, jo par to bij gahdajuschas muhsu basnižas-teesas. Te nu lassija wiffados rakittas, kâ arti drikketas gohdagrahmatas un dseemas: un preeksch bij klausitees,

jad ar mihlestibas garru, leezibu dewe par to, ka muhsu Paufler welti ne maj nau darbojees eeksch ta, kas it ihpafchi Pehterburgas draudschm par ustaisfichanu un swehtibu parahbijahs no ta laika, kad 1839 g. tikke aizinahts par General-Superdentu. Paufleram japateiz, ka wiissi Gewangeliuma tizzigi no daschahm tautahm un mehlehym, kas ween plascha Keisera pilsehtâ, un kurreem istswehtdeenas 8 mehles tē Deewa wahrds tohy fluddinahts, warr tikt pee kristigu grahmatu lassfichanas par it lehtu naudu: un ka zaur scho draudsu grahmatu-krahjumu gaischums wairumâ gahjis, to dasch namma-tehws jeb mahte, warr pastahstiht. — Tapat muhsu zeen. Biskapa neapnihzigi puhliari pcepalihdseja eegrunteht mahzitaju atraitnu nu bahrinu lahdi, kas nu jatw senn neffusi baggatus auglus. Geksch wiissahm teizamahm leetahm faweem mahzitajem, to seet peeschjis irr zaur mihlestibas saiti, derrehs par preekschihmi un par wiissu to winnu swehtihš behrnu behrni.

Ik zik grubti bij pasemmigam wiiram wiissas gohda-usteifichanas ausis fanemt un paneji, to warr nojchgt: jo muhscham tahds gohda fahrigs ne buht nau bijis. Wiissas pasaules brangumi un gahdib as un trohkfni winnam reeb leelâ reebchana, jo irr kâ duhmi, kas isgaisht un ehna, kas isjuhdi. Pats raksta tã: labbaki buhtu wehlejees, kluffâ kambarikî fatw swehtku-deenu pawaddiht, jo ne-weens manniht ne mannoht, zik winnam nu pat gulloht ruhpu slohgs wirsã: bet bij eepreezincjees ar to, kas Luttera draudschm teeschahm par eepreezinashanu rakstihš Mal. 4., jeb 5. Mõhf. 33, 29. — Tadeht bij jatw padohtees brahlu wehlechanai, lai dohdohht swehtkus swehtihht.

Ne sinnu twoi wezza:s labprahht mannim peedohs, kad esmu eedrohschinajees, scho wiissu us papihra wilkt un laudis isneft, bet aissbildinaschohs tã: Tehl luhdsami schoreis jau japeedohd: Woi Widsenne un Kursemme sinnu lai ne dabbu, ka tas Kungs jumš palihdsejis daschas juhdses pastagahht un ka effat darrijuschji kâ rakstihš Ap. darbu stahst. 20, 28. Woi Kursemme, schi mihta Tehwu semmite, kâ paschi dseedajuschji fatwã laikã, lai ne preezajahs par fatwu dehtu, to dsemdejuse, to aundsinajuse, kas papreeksch winnas widdũ par strahd-

neeku derrehts, fatwu algu dabbuja papilnam, kad winnu zeenija ar zeenishanu, kâ wehl mihligi atgahdajahs wezzajee Battarê, Kursischõs un Wentpilli. Un schinnis lappinãs ja kluffu zeestum tad tee akmini runnatu, prohti tee akmini, ar kurreem faturrahš Jesus basniza Pehterburgã, jo aplam no galwas ne effam laiduschji, ka winnu deenas Latiw. Awisõs juhsu spalwina lohzeja firdis un rohkas, ka lai Latweescheem sweeschneezibã tiktu fatws Deewa nams un ka ta isfalkusi semne palikke par atwoteem un tas klaijums warreja lihgsimotees un seedeht kâ rohses Esaj. 33. Nu lai paschi sinnat, schehligais, aissstahweht nabbagu rakstitaju.

Muhsu Paufler 18. Nowemb. d. iseihoht fatwu 76to dsihwibas gaddu pabeidsis. Deews lai mihsam Tehwam schehligi spirdsina kaulus un dwehsefeli un swehti fird' un prahtu lihds pat winna deenas wakaram, un tas pats Deews wiissas schelastibas lai muhsu Pauflera firsnigas luhgschanas, kurreas nopuschahs deen un nakti par Luttera draudschm, paklausã weenumehr ween! Amen.

Rn — u.

### Kã ar Awisehm eet Durbeneekõs.

Kad juhs, zeenigi Awischu apgahdataji, grubbat lai jumš teiz, kâ pee mums eet ar tahm 60 Awischu lappahm, to juhs katru neddelu mums atfuhteet, tad ar weenu wahrdu jafalka: wiissadi. Bet tã wiissadi? Nu tã: zittas tohy no pascheem zeenigeem Kungeem gan preeksch skohlahm, gan preeksch muishas faines turretas: zittas turrigi fainneeki jeb muishas usraugi weeni paschi turras; bet pee ta leelaka pulka gan diwi, gan tschetri, gan wairak sabeedrojusches, tã ka wiissi kohpã to rubli famett, un wiissi zits palkal zitu tahs Awises laffa. Weens tad artween tas Awischu faneh meis un weens atkal tas Awischu krahjeis, pee ka tahs islaffitas lappas paleek. Ko gadda gallã ar wiissu ta krahjumu darrihs, tas leelakam pulkam gan wehl nau ihsti apdohmahts, bet zitti gan atdohs nowada skohlai: zitti pamettihs wiissu gadda gahjumu weenam beedrim, to nahkoschu ohtram, un tã prohjam lihds katram fatws gadda gahjums. Zitti atkal isuhtrupehs tahs schi gadda lappas fawã starpã un to naudu, to tas woirak sohlitais maksahs, nems

Klaht pee ta rubla, kas us nahkofcha gabda Alwifehm waijaga, ta ka pee tahm katram masaf waijadsehs mest.

Labbi gan irr, kad tas Debbesu tehws ar laizigu pahrtikschanu ta swehtijis, ka daschu rubliti labpraht us garrigahm leetahm twarr tehreht, un ka arr tas weens rublis preeksch Alwifehm naw jafschelo: bet kam tas naw pee rohkas, lai saimneeks, lai puifis, lai kalpatwirts, teem dikti labbi ta samest ees kohpa, jo par masu jo masu naudu ko paschu labbumu no Alwifehm twarr panahkt, ka tas, tas tahs weens pats makfa. Kur tee beedri tahli zits no zitta dsihwo, tur gan itt labbi weenumehr ne isheet, zaur to, ka jo gruhti tahs Alwifes noskappeht, un zitta arr us zekku pasuhd jeb leetu laika iskuhft. Bet pee klasteem zeemincem, kur katra brihdi kahdu behruu warr suhtiht pakkat, jeb pee tahdeem, kas kohpa appafsch weena jumta dsihwo, tur eet labbi; ihpaschi kad tee beedri pazeeschahs, kad brihscham bischki jagaida, un kad attal ne fewi ween, bet arr zittus atzeret, un tadehl tahs lappas par ilgi ne uskatwe.

Lai man ar to Alwischu nodohschanu pehz kahrtas eet, man irr tahda leela tafche kur 100 lappas kohpa warru sabahjt un kur wehl blispedere un masa grahmatina ar wissu Alwischu sanehmeju wahrdeem. — Tur katru lappu peerastu, ko nodohmu, un ta weenumehr warru sinnaht zit lappas katrai beedribai dohtas, un kahdas wehl jadohd: jo zitti gan katru neddelu nahk pehz sawas lappas, bet zitteem, ihpaschi teem tahlejeem brihscham lihds tschetrachm neddelahm pa-eet, lihds attal peeteizahs.

Ka meh's ar juhsu Alwifehm effam ar meeru? to wehl buhs jums teikt. — Ne turrat jel wis, ka Latweeschu tauta tik nepateiziga, ka juhsu ne apnikkuschu un mihligu puhliu ne atsichtu! — Ne teescham, ar leelu pateizibu meh's juhsu garrigas dahwanas usnemmam, un atsichtam, ka wiss, ko juhs dohdahkt un sluddinajat, simejahs us lauschu garrigu un laizigu labbumu, un tas gohdigs 3 — t juhsu 48ta lappä itt skaidri muhsu sirds prahtu irr isteizid. Ihpaschi mums par augstu preeku kad Appriku zeenigs Mahzitajs, ka lagdigalla no seedofchas eewas, sawu karstu Jesus mihlibu tik scheligds wahrdos pehz saldeem meldincem isskandina.

(Schehl tik, ka tai dseesmä 45ta lappä ohtra pantä weena no tahm garrahm rindehm truhfti.)\* — Wehl mums par leelu preeku un mahzibu kad Busses zeen. Mahzitajs un zitti gohdigi rakstataji, gan no pabrihkeem, kur schahdas tahdas derrigas leetas taifa, gan no juhas, gan no zittahur dabbas leetahm sluddina.

Ne warram slehpt, ka retti gan arr rohnahs, kas Alwifes brahke, un kam schis tas naw pa prah-tam: bet tee tik tahdi, kas dohma sawu paschu gudribu jo skaidraki rahdiht, kad zittu gudribu smahde. Kad tahdeem sawu pascha gudriba buhtu Alwifes japaraha, winneem ittin ta idnahktu ka dsjeggusei, kad usnehmahs ladgallai lagsbibakus mel-diaus mahziht. — Zitteem, kam sitta Alwifes pee glahja brandwihna lassiht, sawas pagirres ar Alwischu sinnaht saldiht, gan arri prettim, ka Alwifes tik sipri plihtescham brahke un no tahs nomahza, bet kas par to kai! meh's gan labbi sinnam, ka juhs no sawas karroschanas, prett leekas brandwihna dserschanas, ne nostahktu, kad arr jums leela pufse no wisseem Alwischu pirzejeem zaur to atstahktu: jo juhsu padohms nau fewis dands lassitajus gahdaht kahrumeem un grehkeem spiltweus pallahsoht: bet muhsu mihla tehrowsemme gaischibu un deewabihjigu dsihwoscham siprinaht un twarroht, un tapehz juhs ne muhscham ar plihtescham un ar zitteem netikkumeem meeru ne warrat derrecht.

Lai atstahjahs no netaisnibas ikkursch kas to wahrdu Kristus peeminn, ta salka swehts Bahwild, un tapat lai dare ikkursch, kas ar meeru un preeku Alwifes grihb lassiht, to meh's salkam klaht: jo Alwifes weenumehr stahwehs us Kristus pufsi un winnu augstakais padohms buhs allaschim gar Deewa gohdu un lauschu labbumu darbotees.

Dands Alwischu mihlotaji atsicht ar pateizibu, ka juhs mums daschas sinnas no sweschahm semmehm, un ka tur tohp dsihwohts jau dewuschu, un wehlejahs, ka juhs us preekschdeenahm wehl waitaki tahdu dohtu. Ihpaschi mums leeti derretu un patiktu mahzitees, kur muhsu labbiba, muhsu ohföli un wissas tahs mantas, ko fuggi no schejeenes aisdsenn prohjam, no-eet

\*) Tahda ta dseesmä jaw bij rassita.

un lam to waijaga, un atkal no kurrenes mums  
dselse, sables, silki un wiffas tahs zittas prez-  
zes, fo luggi atdsenn mums nahf, un us kahdu  
wihfi wiffas schihs leelas tohp taisitas jeb sagah-  
datas.

Peelu pateizibu jums fakkam arr par tahm  
sinnahm no Turku karrä! jo mums lohti patihf  
klaufitees, kà tas schehligs Debbesu tehws muh-  
su augstizeenitam un mihtotam Keiseram palihd  
Turku zeetfirdibu un pahrgalwibu lausi, un  
tohs nabbagus Jesustizigus isglahbt, fo tee ne-  
schehligi speida un mohza.

Par leelu labbumu daudseem buhtu, ka  
juhs tà brangi fariktejuschi to Rihgas un Lee-  
pajas labbibas un prezzu tirgu blakkam Awises  
eelikt, kad tik tas tirgus arween pehz taisnibas  
buhtu isteikt; bet deemschehl no Leepajas, kur  
mehs to tirgu labbi pasihstam, atrohdam, ka  
wiffa labbiba par lehti un wiffas pehkamas  
prezses par dahrgi eeliktas. Tahdas sinnas  
wairak par apmulkinaschanu. Mehse gan sin-  
nam, ka ta naw juhsu waina, jo juhs ne  
warrat paschi katru neddelu us Rihgu un us Lee-  
paju brankt tur to tirgu israudsiht. Jums  
tahs sinnas par labbahm ja peenemm, fo us  
juhsu waizaschanu tee pilfahneeki jums suhta.  
Bet kauns un grehks te em, kas zaur melleem doh-  
ma leelatu pelnu no arrujeem isdshih!\*)

Mums miht irr sinnahf, ka nu juhs labba-  
ku weetu buhseet usgahjuschi, kur jums pehz  
taisnibas taps usdohts, un mehse us to preeza-  
jamees, sawahm Awisehm arr schinni leetä jo  
prohjam ustizzeht.

\*) Us preefschu dabbusim flaidratas sinnao.

Lai ar wisseem rahdahs ka tas dauds, ka  
jums 2000 lappas katru neddelu jagahda,  
mums rahdahs, ka ar to us jaunu gadda ne is-  
tikseet, bet ka jums wehl dauds wairak rassees  
to Awischu gribbetaju. Us muhsu pussi tik  
weens pats wehl peeteizees ka ar schehlumu gan  
no Awisehm buhschicht ja-attahpjahs; tur pret-  
tim jau kahdi peezi Awischu nehmeji atkal no jau-  
na peeteikuschees, un dauds weetäs kur par dauds  
pee weenahm Awisehm bij samettuschees, schirfees  
us diwi dakkahm. — Tad lai nu tas Wiffu-  
augstakais, no ka nahf wiffa labba isdohscha-  
nahs, jums un mums palihds wezzu gaddu beigt  
uu jaunu cesahft. Katterfeld.

### M i h f l a.

Kristus Garram mahjas weeta,  
Ehka, kas naw redsama,  
Nei ar rohkahm taisita,  
Tomehr brihnum plascha, zeeta  
Stahw us dsihwu afmini  
Kur ta stahwehs muhschigi,  
Kà no dsihwahm firdim leeta.

Winna wiffus dsihwus walla,  
Weetas tai neskaitamahm  
Mahweefinahm redsamahm  
Pasanles ikkatrà ballä.  
Dannis nenemm nakts mahju,  
Zehschu tais us meelastu  
Luhgti sa-eet sawä wallä.

Zeiz man, ka ta leela ehka,  
Kurrä Kristu skattihf war  
See kas winna prahtu darr, —  
Laujahs schlihsitees no grehka.  
Sauz man arri masinas  
Geswehrtas mahjinas,  
Kur nemas naw brihw, ka lehka. Hgnbrgr.

### S i n n a.

Baldeews jums miht R. . . t. . . g no M. dr. W. w. (W.), täpat ir jums T. . . . a no M.  
(K.) ka juhs muhsu Awises apdahwinajeet. Jelle ne nemmet par launu, ka juhsu rakstus ne war-  
ru saprast fo tee stahsa. Täpat arri miht R. . . . n no L. (K). Ne prohntu dseefmas pahrtaisiht  
— Lubdsu ikkatru kas ne prohnt gruntigi rakstihf, lai eet pee sawu mahjitaju un luhds, lai tas  
tohs rakstus flaidraki saleef, tad atsubteet tohs; peenemsim ar pateizibu. Mums naw wallas un  
spehla wisseem iskalpoht.

S — 3.

Brihw druckteht.

No luhrmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Oberlehrer G. Blaeser, Jenfor.

No. 361.